

15 -ാം കേരള നിയമസഭ

8 -ാം സമ്മേളനം

നക്ഷത്രചിഹ്നമിട്ട ചോദ്യം നം. 118

07-02-2023 - ൽ മറുപടിയ്ക്ക്

വിനോദസഞ്ചാര മേഖലയുടെ സമഗ്ര വികസനം

ചോദ്യം	ഉത്തരം
<p align="center">ശ്രീമതി കാനത്തിൽ ജമീല, ശ്രീ മുരളി പെരുമ്പള്ളി, ഡോ സുജിത് വിജയൻപിള്ള, ശ്രീ പി. മമ്മിക്കുട്ടി</p>	<p align="center">ശ്രീ പി.എ.മുഹമ്മദ് റിയാസ് (പൊതുമരാമത്ത്-വിനോദസഞ്ചാര വകുപ്പ് മന്ത്രി)</p>
<p>(എ) സംസ്ഥാനത്ത് വിനോദസഞ്ചാര മേഖലയുടെ സമഗ്ര വികസനം ലക്ഷ്യമാക്കി ഈ സർക്കാർ നടത്തുന്ന പ്രവർത്തനങ്ങൾ വിലയിരുത്തിയിട്ടുണ്ടോ; വിശദമാക്കുമോ;</p>	<p>(എ) സംസ്ഥാനത്ത് ടൂറിസം മേഖലയുടെ വികസനം ലക്ഷ്യമിട്ട് വൈവിധ്യമാർന്ന പ്രവർത്തനങ്ങളാണ് ഈ സർക്കാർ നടപ്പിലാക്കുന്നത്. എല്ലാ ഡെസ്റ്റിനേഷനുകളും ഡിസൈൻഡ് ആയി മാറ്റുക എന്ന ഉദ്ദേശത്തോടെ സമഗ്രമായ ഡിസൈൻ നയത്തിന് രൂപം നൽകുകയാണ്. കേരളത്തെ മുഴുവൻ ഒറ്റ ഡെസ്റ്റിനേഷൻ ആയി വികസിപ്പിക്കാനുള്ള വൈവിധ്യമാർന്ന പദ്ധതികൾ നടപ്പാക്കുന്നതിനാണ് മുൻതൂക്കം. നിലവിലുള്ള ടൂറിസം ഡെസ്റ്റിനേഷനുകളുടെ വികസനവും പുതിയ ടൂറിസം ഡെസ്റ്റിനേഷൻ വികസിപ്പിക്കുന്നതും ഇതിൽ പ്രധാനമാണ്. മൂന്നു പതിറ്റാണ്ടിനു ശേഷം കാരവൻ എന്ന പുതിയ ഉത്പ്പന്നം രംഗത്തിറക്കിയത് കേരളത്തിന്റെ ടൂറിസം മേഖലയ്ക്ക് നേട്ടമാണ്. ടൂറിസം കേന്ദ്രങ്ങളിൽ കൂടുതൽ നിക്ഷേപം സാധ്യമാക്കുന്നതിനുള്ള പ്രവർത്തനം നടത്തിവരികയാണ് എല്ലായിടത്തും മികച്ച താമസ സൗകര്യം ഉറപ്പാക്കാനുള്ള പ്രവർത്തനം നടക്കുന്നു. ടൂറിസത്തെ അനുഭവവേദ്യമാക്കി മാറ്റാൻ ഉത്തരവാദിത്ത ടൂറിസം പ്രവർത്തനങ്ങൾ വ്യാപിപ്പിച്ചു. ഉത്തരവാദിത്ത ടൂറിസം മിഷനെ സൊസൈറ്റി ആക്കി മാറ്റാനുള്ള തീരുമാനം ഈ മേഖലയിലെ പ്രധാന ചുവടുവയ്പ്പാണ്. സാഹസിക ടൂറിസം, ഫുഡ് ടൂറിസം, സ്പീറ്റ് ടൂറിസം, സിനിമാ ടൂറിസം, കൾച്ചറൽ ടൂറിസം തുടങ്ങി വ്യത്യസ്തങ്ങളായ പുത്തൻ പദ്ധതികൾ കേരള ടൂറിസത്തിന് പുതിയ ഉണർവ്വേകി.</p> <p align="center">പുതിയ വിനോദസഞ്ചാര കേന്ദ്രങ്ങൾ കണ്ടെത്തുന്നതിനും അടിസ്ഥാന സൗകര്യങ്ങൾ ഒരുക്കുന്നതിനും തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങളുമായി ചേർന്ന് 'ഡെസ്റ്റിനേഷൻ</p>

ചലഞ്ച് എന്ന പദ്ധതി നടപ്പിലാക്കി വരുന്നു. നിലവിലുള്ള പ്രധാന വിനോദസഞ്ചാര കേന്ദ്രങ്ങളിൽ മെച്ചപ്പെട്ട അടിസ്ഥാന സൗകര്യങ്ങൾ ഒരുക്കുന്നതിന്റെ ഭാഗമായി ലോകോത്തര നിലവാരത്തിലുള്ള ടോയ് ലറ്റ് ബ്ലോക്കുകളുടെ നിർമ്മാണം നടപ്പിലാക്കി വരുന്നു. ഇതു പ്രകാരം 5 കേന്ദ്രങ്ങളിൽ ഈ പദ്ധതി പൂർത്തീകരണ ഘട്ടത്തിലാണ്. 84 കേന്ദ്രങ്ങളിൽ അംഗപരിമിതരായ സഞ്ചാരികൾക്ക് ഉപകാര പ്രദമാകും വിധമുള്ള 'ബാരിയർ ഫ്രീ' ടൂറിസം പദ്ധതി നടപ്പിലാക്കിയിട്ടുണ്ട്.

വിനോദസഞ്ചാര കേന്ദ്രങ്ങളെ മാലിന്യമുക്തമാക്കുന്നതിന് ക്ലീൻ ഡെസ്റ്റിനേഷൻ ക്യാമ്പയിൻ എന്ന മാലിന്യ നിർമ്മാർജ്ജന പദ്ധതി കടുബശ്രീ മുഖാന്തരം നടപ്പിലാക്കി വരുന്നു. ഹെറിറ്റേജ് ടൂറിസം പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുന്നതിന്റെ ഭാഗമായി മുസിരിസ് പൈതൃക പദ്ധതി, ആലപ്പുഴ പൈതൃക പദ്ധതി, തലശ്ശേരി പൈതൃക പദ്ധതി, ട്രാവൻകൂർ പൈതൃക പദ്ധതി എന്നിവ നടപ്പിലാക്കി വരുന്നു. കൂടാതെ ക്രൂയിംഗ് ടൂറിസം വികസിപ്പിക്കുന്നതിനായി മലബാർ റിവർ ക്രൂയിംഗ് പദ്ധതി, ബീച്ച് ടൂറിസം പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുന്നതിന് കിഫ്ബി ഫണ്ട് ഉപയോഗിച്ച് മുഴപ്പിലങ്ങാട് ധർമ്മടം ബീച്ചിന്റെ സമഗ്ര വികസനം, ആലപ്പുഴ ചെത്തി ബീച്ചിന്റെ വികസനം എന്നിവ നടപ്പിലാക്കി വരുന്നു. മലബാർ ലിറ്റററി സർക്യൂട്ട്, കൊല്ലം ബയോഡൈവേഴ്സിറ്റി സർക്യൂട്ട് എന്നീ രണ്ട് സർക്യൂട്ട് പദ്ധതികളും വകുപ്പ് നടപ്പിലാക്കി വരുന്നു. നിലവിലുള്ള ഗസ്റ്റ് ഹൗസുകളുടെ നവീകരണവും പുതിയ ഗസ്റ്റ് ഹൗസ് ബ്ലോക്കുകളുടെ നിർമ്മാണവും നടപ്പിലാക്കി വരുന്ന പദ്ധതികളാണ്. അതിൽ ഇടുക്കി, ആതിരപ്പള്ളി, കന്യാകുമാരി എന്നിവിടങ്ങളിൽ യാത്രി നിവാസം സുൽത്താൻ ബത്തേരി, കോഴിക്കോട് (അഡീഷണൽ ബോക്സ്), ഗുരുവായൂർ എന്നിവിടങ്ങളിൽ അതിഥി മന്ദിരങ്ങളും നിർമ്മിച്ചു വരുന്നു. കൂടാതെ KTDC മുഴപ്പിലങ്ങാട് 3 സ്റ്റാർ ബീച്ച് ഹോട്ടലും കിഫ്ബി ഫണ്ട് ഉപയോഗിച്ച് നടപ്പിലാക്കി വരുന്നു.

ഉത്തരവാദിത്ത ടൂറിസം എന്ന ആശയത്തെ അടിസ്ഥാനമാക്കി വില്ലേജ് ടൂറിസം, റൂറൽ ടൂറിസം, കൾച്ചറൽ ടൂറിസം, ഫെസ്റ്റിവൽ ടൂറിസം, എക്സ്പീരിയൻഷ്യൽ ടൂറിസം, ഫാം/അഗ്രി ടൂറിസം, ഫുഡ് ടൂറിസം, ആക്ടീവ് സിബിൾ ടൂറിസം, ടൂറിസത്തിലൂടെ സ്ത്രീ ശാക്തീകരണം, പ്രാദേശിക കലാകാരന്മാർ വിവിധ രംഗകലകൾ, ആയോധന കലകൾ എന്നിവയ്ക്ക് പ്രോത്സാഹനം, സുവനീർ,

പ്രാദേശിക കരകൗശല വസ്തുക്കളുടെ നിർമ്മാണത്തിനുള്ള പ്രോത്സാഹനം, സ്റ്റോറി ടെല്ലിംഗ് പാക്കേജുകൾ എന്നിങ്ങനെ കേരളത്തിൽ സുസ്ഥിര ടൂറിസം വികസനത്തിനുള്ള പ്രവർത്തനങ്ങളും നടപ്പിലാക്കി വരുന്നു. വിനോദസഞ്ചാരികളെ ആകർഷിക്കുന്നതിനായി ടൂറിസം വകുപ്പ് ദേശീയ തലത്തിലും അന്തർദേശീയ തലത്തിലും വിവിധങ്ങളായ വിപണന തന്ത്രങ്ങൾ ആവിഷ്കരിച്ച് നടപ്പിലാക്കി വരുന്നു. കൂടാതെ വിദേശ വിനോദ സഞ്ചാരികളെ കൂടുതൽ ആകർഷിക്കുന്ന വിധം ടൂറിസം പദ്ധതികൾ നൂതനവും കാലികവുമാക്കാനുള്ള നിരവധി പദ്ധതികൾ നടപ്പിലാക്കി വരുന്നുണ്ട്. ടൂറിസം വകുപ്പ് പുതുതായി തുടങ്ങിയ കാരവൻ ടൂറിസം തന്നെ ഇതിന് നല്ലൊരു ഉദാഹരണമാണ്. നൂതനമായ ടൂറിസം ഉൽപ്പന്നമെന്ന നിലയിൽ കൂടുതൽ സഞ്ചാരികളെ പ്രത്യേകിച്ചും വിദേശികളെ കൂടുതലായി ആകർഷിക്കാൻ കാരവൻ ടൂറിസത്തിന് കഴിയും എന്ന് വിലയിരുത്തുന്നു.

സഞ്ചാരികൾക്ക് വിവിധ ടൂറിസം കേന്ദ്രങ്ങളെക്കുറിച്ചുള്ള വിവരങ്ങൾ ലഭ്യമാക്കുവാൻ നവീകരിച്ച മൊബൈൽ ആപ് ടൂറിസം വകുപ്പ് പുറത്തിറക്കിയിട്ടുണ്ട്. ഇത് കൂടാതെ സോഷ്യൽ മീഡിയയുടെ പ്രയോജനം സംസ്ഥാനത്തെ ടൂറിസം വികസനത്തിന് ഉപയോഗിക്കുന്നതിനാവശ്യമായ നിരവധി നൂതന പദ്ധതികൾക്കും ടൂറിസം വകുപ്പ് രൂപം നൽകി നടപ്പാക്കിവരുന്നു.

കോവിഡ് കാരണം ഉണ്ടായ തൊഴിൽ നഷ്ടത്തിന്റെ ആഘാതം പരിഹരിക്കുവാൻ ഈ രംഗത്ത് പ്രവർത്തിക്കുന്ന ബിസിനസ്സ് യൂണിറ്റുകളുടെ അതിജീവനം ഉറപ്പുവരുത്തുന്നതിനുള്ള നടപടികൾ സ്വീകരിച്ചിട്ടുണ്ട്. ഇതിന്റെ ഭാഗമായി ടൂറിസം സംരംഭകർക്ക് ബാങ്കുകളുമായി ചേർന്ന് കുറഞ്ഞ പലിശനിരക്കിൽ വായ്പ ലഭ്യമാക്കിയിട്ടുണ്ട്. കൂടാതെ ടൂറിസം മേഖലയിൽ തൊഴിൽ എടുക്കുന്നവർക്ക് കുറഞ്ഞ പലിശ നിരക്കിൽ വായ്പ ലഭ്യമാക്കുന്നതിനുള്ള ഒരു പദ്ധതിയ്ക്കും ടൂറിസം വകുപ്പ് രൂപം നൽകിയിട്ടുണ്ട്. ഈ രണ്ട് പദ്ധതികൾ അനുസരിച്ച് വായ്പയുടെ അമ്പത് ശതമാനം പലിശ സർക്കാരാണ് വഹിക്കുന്നത്. കൂടാതെ ഹൗസ് ബോട്ടുകൾക്ക് മെയിന്റനൻസിനായി ഒറ്റത്തവണ സഹായവും ഗൈഡുകൾക്കായി പ്രത്യേക സാമ്പത്തിക സഹായവും കോവിഡ് കാലയളവിൽ നൽകിയിട്ടുണ്ട്. ഇത് കൂടാതെ ടൂറിസം മേഖലയിൽ തൊഴിൽ ചെയ്യുന്ന ജീവനക്കാർക്കായി ഒരു റിവോൾവിംഗ് ഫണ്ടിന് രൂപം നൽകിയിട്ടുണ്ട്.

		<p>ഇതനുസരിച്ച് ഓരോ തൊഴിലാളികൾക്കും പതിനായിരം രൂപ വരെ പലിശ രഹിത വായ്പയായി ലഭ്യമാകുന്നുണ്ട്. ആയിരം പേർക്ക് റിവോൾവിംഗ് ഫണ്ട് പ്രകാരമുള്ള സാമ്പത്തിക സഹായം നൽകികഴിഞ്ഞു. പദ്ധതി ഇപ്പോഴും മുന്നോട്ട് പോകുന്നു.</p> <p>ടൂറിസം ക്ലബ്ബുകൾ രൂപീകരിച്ച് വിദ്യാർത്ഥികളെ ടൂറിസവുമായി ചേർത്തുനിർത്തുന്ന പദ്ധതിയ്ക്ക് തുടക്കം കുറിച്ചിട്ടുണ്ട്. ടൂറിസം കേന്ദ്രങ്ങളുടെ പരിപാലന ചുമതലയും ടൂറിസം ക്ലബ്ബുകൾക്ക് നൽകുന്നു.</p> <p>ടൂറിസം വകുപ്പ് പുതുതായി തുടങ്ങിയ താഴെപ്പറയുന്ന പ്രചരണ പരിപാടികളെല്ലാം തന്നെ ഈ മേഖലയുടെ പുനരുജ്ജീവനം മുന്നിൽകണ്ടാണ്.</p> <p>സോഷ്യൽ മീഡിയ റീ അഷ്വറൻസ് ക്യാമ്പയിൻ കേരള ഡ്രൈവ് ഹോളിഡെയ്സ് ലോംഗ് സ്റ്റേയ്സ് ഇൻ കേരള ഹോംസ്റ്റേ പ്രമോഷൻ ഹണിമൂൺ ഹോളിഡെയ്സ് കാരവൻ ടൂറിസം പ്രമോഷൻ ചെയ്ഞ്ച് ഓഫ് എയർ ക്യാമ്പയിൻ ഫാം ടിപ്പുകൾ വിവിധ ദേശീയ അന്തർദേശീയ ഫെയറുകളിലെ പ്രാതിനിധ്യം</p>
(ബി)	<p>ഈ രംഗത്തെ സമഗ്ര വികസനം സാധ്യമാക്കുന്നതിനായി ടൂറിസത്തിന് വ്യവസായ പദവി നൽകുന്നതുമായി ബന്ധപ്പെട്ട നടപടിക്രമങ്ങളുടെ പുരോഗതി അവലോകനം ചെയ്തിട്ടുണ്ടോ; വിശദാംശം ലഭ്യമാക്കുമോ;</p>	<p>(ബി) ടൂറിസത്തിന് സംസ്ഥാനത്ത് വ്യവസായ പദവി നൽകുന്നത് സംബന്ധിച്ച വിഷയം സർക്കാരിന്റെ പരിഗണനയിലാണ്. വ്യവസായ വകുപ്പ് നൽകുന്ന ആനുകൂല്യങ്ങൾ ടൂറിസം മേഖലയ്ക്ക് കൂടി ലഭ്യമാക്കുന്ന വിഷയം ചർച്ച ചെയ്യുന്നതിനായി ടൂറിസം - വ്യവസായ വകുപ്പുകളുടെ ഒരു യോഗം 20.12.2022-ൽ ചേർന്നിരുന്നു. ചർച്ചകളുടെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ തുടർ നടപടികൾ പരിശോധിച്ചു വരുന്നു.</p>
(സി)	<p>സംസ്ഥാനത്തെ കൂടുതൽ വിനോദസഞ്ചാര കേന്ദ്രങ്ങളെ നൈറ്റ് ലൈഫ് സ്ട്രീറ്റാക്കി മാറ്റുന്നതിന് പദ്ധതിയുണ്ടോ; വിശദമാക്കാമോ?</p>	<p>(സി) സംസ്ഥാനത്ത് വിദേശ-ആഭ്യന്തര വിനോദസഞ്ചാരികൾക്കായി നൈറ്റ് ലൈഫ് ടൂറിസം ആരംഭിക്കുന്നതിന്റെ ഭാഗമായി തിരുവനന്തപുരം കനകക്കുന്ന് കൊട്ടാരം വളപ്പിൽ രാത്രികാല ടൂറിസം പദ്ധതി നടപ്പിലാക്കുന്നതിനായി 2.63 കോടി രൂപയുടെ ഭരണാനുമതി നൽകിയിട്ടുണ്ട്. കൂടാതെ നൈറ്റ് ലൈഫ് ടൂറിസം</p>

പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുന്നതിനായി ട്രാവൻകൂർ ഹെറിറ്റേജ് പ്രോജക്ട് പദ്ധതിയും വകുപ്പ് ആവിഷ്കരിച്ച് നടപ്പിലാക്കി വരുന്നു. ഇതിന്റെ ഭാഗമായി തലസ്ഥാന നഗരിയിലെ തെരഞ്ഞെടുക്കപ്പെട്ട 30 പൈതൃക കെട്ടിടങ്ങളിൽ വൈദ്യുത ദീപാലങ്കാരം ഏർപ്പെടുത്തുന്നതിനായി അവയെ 5 സോണുകളിലായി തരംതിരിച്ച് 35.60 കോടി രൂപയുടെ ഭരണാനുമതി നൽകിയിട്ടുണ്ട്.

ഉത്തരവാദിത്ത ടൂറിസം മിഷന്റെ ഭാഗമായി 'സ്കീറ്റ്' പദ്ധതിയിൽ നൈറ്റ് ലൈഫ് ടൂറിസം പദ്ധതികൾ ആവിഷ്കരിക്കുന്നുണ്ട്. അതിൽ നൈറ്റ് വാക്കുകൾ, ഫുഡ് ടൂറിസം കൂടാതെ നൈറ്റ് ലൈഫ് ടൂറിസവുമായി ബന്ധപ്പെട്ട് ഫെസ്റ്റിവൽ ടൂർ പാക്കേജുകൾ എന്നിവ ആവിഷ്കരിച്ചിട്ടുണ്ട്.

സെക്ഷൻ ഓഫീസർ